

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 20CoP/144/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1120213503
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michaela Králová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1120213503.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Michaely Královej a členov senátu JUDr. Ivany Jahnovej a JUDr. Nadeždy Wallnerovej v právnej veci o nariadenie návratu maloletých detí: I. U. S., narodený dňa XX.XX.XXXX a J. I. S., narodený dňa XX.XX.XXXX (ďalej len „maloleté deti“) do krajiny ich obvyklého pobytu, do Poľskej republiky, obe deti štátni občania Poľskej republiky a Slovenskej republiky, v súčasnej dobe bytom u matky na adrese V. XXX/XX, XXX XX W. X., obe maloleté deti zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Pezinok, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, so sídlom: Moyzesová 2, 902 01 Pezinok, navrhovateľ, otec: S. Q. S., narodený dňa XX.XX.XXXX, bydlisko: F. XB/XXX, XX-XXX C., V., štátny občan Poľska (ďalej len „otec“), zastúpený právnu zástupkyňou: JUDr. Daniela Ježová, LL. M., PhD., advokátka, so sídlom: Javorinská č. 13, 811 03 Bratislava, matka: U. Z., narodená dňa XX.XX.XXXX, bydlisko: V. XXX/XX, XXX XX W. X., štátna občianka Slovenskej republiky (ďalej len „matka“), zastúpená právnym zástupcom: advokátskou kanceláriou AK ZAHRADNIK & Spol, s.r.o., IČO: 36 854 930, so sídlom: Štefanovičova 12, 811 04 Bratislava, o návrhu otca na nariadenie návratu maloletých detí do krajiny ich obvyklého pobytu, do Poľskej republiky pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní, na odvolanie matky proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I zo dňa 01. februára 2021, č. k. 3P 54/2020-722, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd uznesenie Okresného súdu Bratislava I. zo dňa 01. februára 2021, č. k. 3P/54/2020-722, potvrdzuje.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bratislava I. uznesením zo dňa 01.02.2021, č. k. 3P 54/2020-722, nariadil návrat maloletých detí I. U. S., nar. XX.XX.XXXX a J. I. S., nar. XX.XX.XXXX, do krajiny ich obvyklého pobytu, do Poľska. Druhým výrokom súd prvej inštancie nariadil matke maloletých detí Q. U. Z., J..Q., nar. XX.XX.XXXX, aby vrátila maloleté deti do krajiny ich obvyklého pobytu, na územie Poľska, a to do piatich dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia. Tretím výrokom určil, že v prípade, že matka, v súlade s výrokom II. tohto uznesenia, maloleté deti na územie Poľska nevráti, je otec maloletých detí S. Q. S. oprávnený maloleté deti po uplynutí tejto lehoty prevziať za účelom ich vrátenia do krajiny ich obvyklého pobytu, na územie Poľska. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie v rámci odôvodnenia uviedol, že návrhom doručeným súdu prvej inštancie dňa 03.09.2020 sa navrhovateľ, otec maloletých detí domáhal nariadenia ich návratu do krajiny obvyklého pobytu, do Poľska. Návrh odôvodnil navrhovateľ tým, že maloleté deti mali pred neoprávneným premiestnením matkou dňa 18.03.2020 obvyklý pobyt v Poľsku. Obidve maloleté deti sa narodili v Poľsku vo B., rodičia manželstvo uzatvorili dňa 25.08.2012 vo W. X. v Slovenskej republike, odkiaľ pochádza matka. V návrhu otec uviedol, že s matkou maloletých detí žili v spoločnej domácnosti

vo B. do 24.02.2020, kedy matka spoločnú domácnosť s maloletými deťmi opustila. Predtým dňa 30.12.2019 podala návrh na rozvod a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na poľský súd, ktoré konanie aktuálne nebolo ukončené. Dňa 08.04.2020 bolo vo veci nariadené neodkladné opatrenie, podľa ktorého miestom pobytu je bydlisko matky v Poľsku (zverenie detí do starostlivosti matky) a určenie povinnosti otcovi hradiť výživné na maloleté deti vo výške 2.300,- PLN na maloletého I. a 2.300,- PLN na maloletého J.. V návrhu poukazoval otec na to, že maloleté deti navštevovali vo B. materskú školu, vo B. mali priateľov a príbuzných. Zároveň uviedol, že obaja rodičia sú právnicki, povolanie vykonávajú v Poľsku, matka si tak musela byť vedomá aký je právny postup pri úmysle premiestnenia detí mimo krajiny obvyklého pobytu. K okolnostiam týkajúcim sa premiestnenia detí uviedol, že matka odišla s maloletými deťmi na Slovensko pravdepodobne niekedy po dátume 18.03.2020, o čom sa však navrhovateľ dozvedel až v júni 2020. Matka kontakt otcovi s maloletými deťmi neumožňuje od jej odchodu zo spoločnej domácnosti. Deti videl v čase od odsťahovania matky zo spoločnej domácnosti do času podania návrhu jedenkrát, o deťoch nemá žiadne informácie. Matka už dávnejšie ústne hrozila otcovi, že s maloletými deťmi odíde na územie Slovenskej republiky bez jeho súhlasu, preto otec adresoval matke už v septembri 2019 list, v ktorom prejavil svoj nesúhlas s vysťahovaním detí na Slovensko. Otec disponuje všetkými rodičovskými právami k maloletým deťom a nebol ich pozbavený žiadnym súdnym rozhodnutím. Dňa 05.09.2019 zaslal matke prehlásenie, že nesúhlasí ani s krátkodobým cestovaním detí na Slovensko, ako aj s trvalým pobytom jeho detí na Slovensku. O maloleté deti sa od ich narodenia každodenne staral a až do 24.02.2020 žil s nimi v spoločnej domácnosti. Matka však svojim úmyselným konaním a to odlúčením otca od detí ich vzťah môže narušiť a ohrozuje jeho prirodzené budovanie. Maloleté deti majú právo byť so svojim otcom, mať svojho otca ako vzor, mať ho po svojom boku. Konaním matky vo forme neoprávneného premiestnenia detí na Slovensko dňa 18.03.2020 došlo k znemožneniu výkonu rodičovských práv otca vo vzťahu k deťom. Otec s premiestnením a zadržiavaním maloletých detí na územie Slovenska nesúhlasí a podnikol všetky kroky potrebné k návratu maloletých v zmysle Haagskeho dohovoru. Uviedol tiež, že matka má vytvorené všetky podmienky na návrat spolu s maloletými deťmi. V Poľsku je registrovaná ako advokátka, jej príjem z výkonu advokátskej činnosti pre spoločnosť P. vo B. dosahoval mesačne približne 6.700,- Eur.

3. Matka sa k návrhu otca vyjadrila podaním doručeným súdu dňa 05.10.2020. S návrhom navrhovateľa na návrat detí do Poľska nesúhlasila a žiadala ho ako nedôvodný zamietnuť. Nespochybňovala, že s navrhovateľom a maloletými deťmi žili približne rok pred dňom 24.02.2020 v spoločnej domácnosti v Poľsku, vo B.. Podľa nej to však nebolo jediné bydlisko matky a maloletých, ktorí de facto od ich narodenia žili striedavo na Slovensku a v Poľsku, pričom označila časové obdobia, počas ktorých sa so súhlasom otca mala nachádzať s maloletými deťmi u svojich rodičov na Slovensku, kde mali deti stráviť viac ako polovicu svojho života. Podľa matky je centrum záujmov maloletých detí rozhodných pre určenie obvyklého pobytu na Slovensku, kde majú emocionálne aj materiálne zázemie. Matka ďalej tvrdila, že v manželstve s otcom začalo už od júla 2014 dochádzať k prejavom agresívneho a násilného konania zo strany otca voči matke pod vplyvom alkoholu. Matka má mať tak obavu nielen o svoj život a zdravie, ale predovšetkým o život, zdravie a psychickú pohodu maloletých detí. Táto obava matky mala byť dôvodom aj pre opustenie spoločnej domácnosti spolu s maloletými deťmi dňa 24.02.2020, kedy mal aj test vykonaný privolanou policajnou hliadkou potvrdiť, že otec sa o deti staral pod vplyvom alkoholu. Matka sa v obave pred nevypočítateľným správaním otca s deťmi ukryla najskôr u susedov, následne jej sociálna služba pomohla nájsť miesto v krízovom centre, ktoré opustila po vypátraní miesta jej pobytu otcom a s maloletými deťmi odišla bývať do apartmánu na krátkodobý prenájom. Miesto jej pobytu mala poznať sociálna služba a polícia, ale nie otec, ktorému pre jeho rizikové správanie nebola zverená informácia o jej pobyte. Uviedla ďalej, že v rámci protiepidemických opatrení zakazujúcich krátkodobý prenájom musela s maloletými deťmi opustiť hotel najneskôr 16.03.2020 a z dôvodu, že nemala s deťmi kde vo B. bývať, bolo jediným riešením odísť s maloletými deťmi na Slovensko k jej rodičom. Proti uvedenému nemal namietat ani sociálny úrad ani polícia. Kontaktovala tiež Veľvyslanectvo Slovenskej republiky vo Varšave, kde jej konzulárne oddelenie vydalo náhradné cestovné doklady pre deti. Slovenské cestovné pasy obidvoch detí mala matka zablokovať ešte 29.01.2020 potom, čo jej ich navrhovateľ mal tajne zobrať a deťom sľubovať cestu do Južnej Ameriky. Navrhovateľ sa mal tiež v tom čase pred políciou vyjadriť, že matku už nikdy nepustí do spoločného bytu, a to ani za účelom prevzatia osobných vecí jej a detí. Po úteku matky s deťmi mal navrhovateľ v Poľsku iniciovať podľa matky účelové konanie o vykázanie matky, ako domáceho násilníka z bytu. Na návrh matky ako aj návrh otca na určenie miesta pobytu detí vydal Okresný súd vo Varšave pod sp. zn. VIIC 13/20 dňa 08.04.2020 rozhodnutie, podľa ktorého je na čas trvania súdneho konania miestom pobytu maloletých detí každé miesto pobytu matky,

ktoré má byť vykonateľné a podľa matky má ísť o neodkladné opatrenie adekvátne neodkladnému opatreniu podľa ustanovenia § 365 Civilného mimosporového poriadku. Matka nespochybnila, že maloleté deti navštevovali do 24.02.2020 materskú školu Z. R. Y. B. B.. Škôlku však pre nedostatok rovesníkov považovala matka za pre deti nevyhovujúcu, pričom navrhovateľ nemal súhlasiť so zmenou predškolského zariadenia maloletých. Matka poukazovala tiež na skutočnosť, že vo B. nemá rodinu ani blízkych priateľov, jej okruh známych bol tvorený kolegami a rodičmi detí, s ktorými maloleté deti navštevovali do septembra 2019 predchádzajúce predškolské zariadenie. Vo vyjadrení označila matka za dátum odchodu na Slovensko deň 16.03.2020. Matka spochybňovala tiež výkon opatrovníckych práv zo strany otca z dôvodu, že otec mal zanedbávať svoje základné povinnosti vo vzťahu k deťom, o ktoré sa mal starať pod vplyvom alkoholu, pričom jeho starostlivosť mala spočívať len v občasných výletoch na bazén, či do nákupného centra. Otec mal zároveň zneužívať svoje práva, napríklad zákazom vycestovania na Slovensko, ktorým znemožnil kontakt detí s rodinou na Slovensku. Tvrdila tiež, že návratom maloletých detí do Poľska by deťom hrozilo vážne nebezpečenstvo fyzickej a duševnej ujmy. Za konanie v najlepšom záujme detí považuje matka zotrvanie detí na Slovensku, kde majú matkou a jej rodinou vytvorené milujúce a bezpečné zázemie.

4. Kolízny opatrovník navrhol o návrhu otca rozhodnúť podľa Dohovoru o právach dieťaťa, ktorým je Slovenská republika viazaná. K veci uviedol, že matka aj s oboma maloletými deťmi po odchode z Poľska, ktoré bolo prirodzeným prostredím a obvyklým pobytom maloletých detí, žije na území Slovenska takmer rok. Matka sa o maloleté deti riadne a zodpovedne stará, vytvorila im vhodné podmienky na starostlivosť, deti sú socializované v predškolskom zariadení, sú zdravé. Od rozhodnutia poľského súdu otcovi umožňuje pravidelne s maloletými deťmi kontakt. Je v najlepšom záujme detí žiť a vyrastať v blízkom kontakte s oboma rodičmi, v mieste obvyklého pobytu. Dohovor o právach dieťaťa hovorí, že obaja rodičia ktorí sa rozhodli, že sa ich maloleté deti narodila, budú vyrastať a nadobudnú obvyklý pobyt v zahraničí, musia túto skutočnosť akceptovať a v záujme detí sa skutočnosti prispôbiť aj za predpokladu, že na strane jedného z nich nastane taká zmena pomerov, v dôsledku ktorej niektorý z nich nechce žiť v krajine, kde dovtedy spoločne žili. Rodičia by sa mali na zmene miesta pobytu maloletých detí dohodnúť, aj keď nastane rodičovská kríza.

5. Súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní vychádzal zo skutočného stavu a svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením čl. 1 ods. 2 Ústavy SR, čl. 1, 3, 4, 12, 13 a čl. 14, čl. 19, Dohovoru o Občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí prijatého v Haagu dňa 25.10.1980, publikovaného v oznámení Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky pod č. 119/2001 Z.z., § 2 zák.č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, čl. 2 bod 9 a 11, čl. 11 bod 4 Nariadenia rady (ES) č. 2201/2003 zo dňa 27.11.2003 o súdnej právomoci uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) a č. 1347/2000, § 123 ods. 1, 2 Civilného mimosporového poriadku a vecne smeroval dokazovanie v predmetnom konaní v rozsahu potrebnom výlučne na zistenie skutočností nevyhnutných pre posúdenie, či bolo v danom prípade premiestnenie alebo zadržanie maloletých detí neoprávnené, s čím v súvislosti bolo potrebné zodpovedať otázky, aká je krajina obvyklého pobytu maloletých detí, či otec nadobudol a skutočne vykonával opatrovnícke právo k maloletým deťom a ak by súd ustálil, že návrat maloletých detí je potrebné nariadiť, či sú prípadne dané podmienky pre nenariadenie návratu maloletých detí podľa ustanovenia čl. 13 Dohovoru.

6. Súd prvej inštancie v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol, že v rámci návratového konania rozhoduje výlučne o tom, či bude dieťa, v tomto konkrétnom prípade deti, do miesta obvyklého pobytu navrátené alebo nie. V konaní súd teda nerozhoduje o starostlivosti, výchove, výžive dieťaťa ani o styku rodičov s dieťaťom. Právna úprava obsiahnutá v Dohovore je jasná a striktná. V prípade, že súd ustáli, že došlo k neoprávnenému premiestneniu alebo zadržaniu maloletého dieťaťa a návrh na návrat je podaný do jedného roku od neoprávneného premiestnenia alebo zadržania, musí súd nariadiť návrat maloletého dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu. Túto povinnosť nemá iba v prípade, ak je daná niektorá z výnimiek uvedených v článku 13 Dohovoru. Výnimky podľa článku 13 je pritom potrebné v zmysle Dohovoru vykladať reštriktívne a mať pri jeho aplikácii na zreteli, že vo svojej podstate ide proti hlavným cieľom Dohovoru. Návratové konanie ako výslovne vyplýva zo znenia Dohovoru (článok 19) nie je teda svojou povahou konanie vo veci samej, ale má charakter predbežného konania, v ktorom je zisťovaný konflikt s jurisdikciou a má v ňom byť s konečnou platnosťou zodpovedaná otázka jurisdikcie nad maloletým dieťaťom.

7. Vychádzajúc zo skutočností nesporne zistených v priebehu dokazovania, súd prvej inštancie prijal záver, že krajinou obvyklého pobytu maloletých detí bezprostredne pred ich premiestnením na územie Slovenskej republiky dňa 16.03.2020 bolo Poľsko. Mal preukázané, že maloleté deti bezprostredne pred ich premiestnením matkou z Poľska na územie Slovenskej republiky bez súhlasu otca dňa 16.03.2020 žili so svojimi rodičmi, ktorí uzatvorili manželstvo pred narodením detí v U. XXXX, až do 24.02.2020 spoločne vo B., kedy po konflikte rodičov matka s deťmi opustila spoločnú domácnosť. Rodičia viedli vo B.Š. súkromný aj pracovný život. Obe maloleté deti sa narodili vo B., v mieste svojho bydliska navštevovali obaja chlapci predškolské zariadenie, v zdravotníckom zariadení Q. vo B. im bola de facto až do odchodu na Slovensko poskytovaná zdravotná starostlivosť (I. naposledy 06.02.2020, J. naposledy 10.02.2020, ako vyplýva z výpisu zo zdravotnej karty doručenej do súdneho spisu matkou, č.l. 193). Matka, ktorá obvyklý pobyt maloletých detí v V. spochybňovala a argumentovala sumarizáciou časových období strávených deťmi na Slovensku a v Poľsku od narodenia, sama uviedla, že sa s deťmi „vrátila“ do B. k otcovi v septembri 2018. Matka sa tiež sama obrátila na poľský súd s návrhom na rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, a to 30.12.2019. Poľský súd opakovane rozhodoval o opatrovnických právach k maloletým, z čoho súd prvej inštancie vyvodil, že sa zaoberal otázkou jeho jurisdikcie nad maloletými deťmi, odvíjajúcej sa od ich obvyklého pobytu.

8. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s obranou matky založenej na tvrdení, že obvyklý pobyt, resp. centrum životných záujmov maloletých detí bol na Slovensku, so zdôrazňovaním faktu, že maloleté deti sa od februára 2017 do septembra 2018, zdržiavali na území Slovenska, v tom čase so súhlasom otca. Za rozhodujúce pre posúdenie krajiny obvyklého pobytu maloletého dieťa, resp. detí súdom je, kde malo maloleté dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred porušením opatrovnického práva, teda pred jeho neoprávneným premiestnením. Pobytu maloletých na Slovensku súd prvej inštancie so zreteľom na skutočnosť, že matka pochádza zo Slovenska a má tu rodičov a ďalších príbuzných, považoval za prirodzenú súčasť života detí pochádzajúcich z „medzinárodných“ manželstiev. Súd prvej inštancie konštatoval, že podstatným pre vyhodnotenie tejto skutočnosti vo vzťahu k ustáleniu krajiny obvyklého pobytu maloletého bol ich účel a charakter.

9. V konaní bolo preukázané, že centrom životných záujmov rodiny, teda matky, otca a maloletých detí bolo Poľsko, konkrétne B., kde obaja rodičia, vrátane matky dlhodobo, už pred narodením detí pracovali, vlastnili byt, narodili sa tam obe ich maloleté deti, ktoré v Poľsku mali na základe dohody rodičov vybudované zázemie v podobe bývania, zdravotnej starostlivosti, návštevy predškolského zariadenia, v prostredí, kde si prirodzene budovali sociálne kontakty a rovesnícke väzby. Pobytu detí na Slovensku posúdil súd prvej inštancie ako návštevy rodiny zo strany matky realizované so súhlasom otca. Skutočnosť, že matka prihlásila maloleté deti v Slovenskej republike, v mieste bydliska jej rodičov na trvalý pobyt, nie je vzhľadom na výsostne evidenčný charakter trvalého pobytu právne významnou pre posúdenie krajiny obvyklého pobytu maloletých, a to bez ohľadu na to, že k prihláseniu došlo zrejme bez súhlasu otca.

10. Súd prvej inštancie teda ustálil, že maloleté deti mali bezprostredne pred ich premiestnením na územie Slovenskej republiky, ku ktorému došlo konaním matky dňa 16.03.2020, obvyklý pobyt na území Poľska, ktorý nadobudli na základe dohody rodičov, ktorí sú doposiaľ manželmi, pričom jurisdikciu nad deťmi vo vzťahu k rozhodovaniu o opatrovnických právach vykonáva poľský súd. Poukázal na zistenie, že rozhodnutím Okresného súdu vo Varšave VII, sp. zn. C 13/20 zo dňa 08.04.2020 boli maloleté deti neodkladným opatrením (uvedené ako bez nariadenia pojednávania v naliehavej veci) zverené na čas do skončenia konania o rozvod do osobnej starostlivosti matky a otcovi uložil povinnosť prispievať na ich výživu sumou 1000,- eur mesačne spolu na obe maloleté deti.

11. Po ustálení krajiny obvyklého pobytu sa súd prvej inštancie vysporiadal s otázkou nadobudnutia a výkonu opatrovnického práva k maloletým deťom. Z predložených listinných dôkazov, rodných listov maloletých detí, sobášneho listu rodičov, ako aj s prihliadnutím na rozhodnutia o opatrovnických právach k maloletým deťom vydaným v Poľsku, vyvodil súd prvej inštancie jednoznačný záver, že ide o deti, ku ktorým nadobudli a vykonávajú opatrovnické práva obaja rodičia. Otec nadobudol opatrovnické právo k maloletým deťom zo zákona, toto opatrovnické právo aj riadne vykonával, bolo tak nad všetky pochybnosti preukázané, že bez súhlasu otca matka nebola oprávnená rozhodnúť o mieste pobytu maloletých detí. Matka nadobudnutie opatrovnického práva otca nenamietala, spochybňovala však jeho výkon. Argumentáciou založenou na tvrdeniach, že otec zanedbával svoje základné povinnosti vo vzťahu k deťom, o deti sa staral pod vplyvom alkoholu, pričom mala jeho starostlivosť spočívať len v

občasných výletoch na bazén, či do nákupného centra. Zároveň mal podľa tvrdení matky svoje práva zneužívať, napríklad zákazom vycestovania na Slovensko, ktorým znemožnil kontakt detí s rodinou na Slovensku. Táto argumentácia matky sa v konaní ukázala ako nedôvodná, bez opory vo vykonanom dokazovaní, na základe ktorého bolo zistené, že rodičia maloletých ako manželia žili v spoločnej domácnosti až do 24.02.2020, otec spoločne s matkou teda opatrovnícke aj skutočne vykonával, pričom tvrdenia matky k tejto otázke sa týkali skôr kvality starostlivosti. Táto okolnosť je však vo vzťahu k návratovému konaniu, ktoré nie je konaním opatrovníckym, ale konaním predbežným, v ktorom je potrebné ustáliť výlučne otázku jurisdikcie nad maloletými deťmi, irelevantná.

12. Následne súd prvej inštancie podľa ustanovenia čl. 3 Dohovoru ustaloval, či premiestnenie maloletých detí bolo vykonané neoprávnené. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania mal za preukázané, že v danom prípade matka premiestnila maloleté deti dňa 16.03.2020 bez súhlasu otca, resp. opatrovníckeho súdu krajiny obvyklého pobytu maloletých detí, odkedy tak trvá protiprávny stav neoprávneného premiestnenia maloletých detí matkou na územie Slovenskej republiky, teda mimo územia krajiny ich obvyklého pobytu. Tieto skutočnosti matka dôkazmi spôsobilými preukázať súhlas otca s premiestnením maloletých detí na územie Slovenskej republiky nespochybnila. Na uvedenom závere nič nemení ani obrana matky vychádzajúca z interpretácie rozhodnutia Okresného súdu Varšava VII, sp. zn. C 13/20 zo dňa 08.04.2020, ktoré si matka stotožnila so súhlasom súdu s premiestnením detí (preklad, č. I. 40). Z obsahu dotknutého rozhodnutia súd prvej inštancie zistil, že rozhodnutie bolo vydané na neverejnom zasadnutí, výlučne na čas trvania konania o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností, pričom súd určil, že dočasne bude miestom pobytu maloletých každé bydlisko matky a otcovi určil povinnosť platiť výživné. Ide o rozhodnutie o dočasnom zverení do osobnej starostlivosti matky, čo vyplýva aj zo samotného predmetu konania. V tomto smere súd prvej inštancie poukázal zároveň na rozhodnutie Okresného súdu Varšava VII C 13/20 zo dňa 27.01.2021 (č. I. 661), z prekladu ktorého vyplýva, že v prebiehajúcom konaní o rozvod sa matka obrátila na súd tiež so žiadosťou o zabezpečenie súhlasu s trvalým pobytom maloletých detí v zahraničí, t.j. na území Slovenskej republiky, a o obmedzenie rodičovských práv otca, ktorý návrh poľský súd zamietol, rovnako ako návrh o obmedzenie výkonu rodičovských práv otca. Matka teda súhlasom s premiestnením detí na územie Slovenskej republiky nedisponuje ani na základe súdneho rozhodnutia a jej neoprávnené konanie zo dňa 16.03.2020 tak nebolo legalizované ani neskoršími rozhodnutiami poľského súdu.

13. Súd prvej inštancie zároveň konštatoval, že otec maloletých detí podal návrh na nariadenie návratu maloletých detí do cudziny pri neoprávnenom premiestnení, na konajúci súd dňa 03.09.2020, a teda jednoročná lehota daná ustanovením článku 12 Dohovoru bola v danom prípade splnená.

14. Pokiaľ matka v konaní žiadala návrat maloletých detí na územie Poľska nenariadiť s poukazom na článok 13 písm. b) Dohovoru, citovaný v odseku 13 tvrdiac, že v prípade nariadenia návratu maloletých detí do Poľska by im hrozilo vážne nebezpečenstvo fyzickej a duševnej ujmy, súd prvej inštancie sa s týmto tvrdením matky nestotožnil, a poukázal v tejto súvislosti na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, III. ÚS 93/2018 zo dňa 28.02.2018, kde ústavný súd viedol, že rodič, ktorý neoprávnené premiestni dieťa z miesta jeho obvyklého pobytu, zasiahne nielen do práv druhého rodiča, ale aj do práv samotného dieťaťa, najmä práva byť vychovávané oboma rodičmi (čl. 7 a č. 18 Dohovoru o právach dieťaťa), práva na to, aby nebolo nezákonne premiestnené do zahraničia a nevrátené späť (č. 11 Dohovoru o právach dieťaťa), práva na nezasahovanie do jeho súkromného života, rodiny a domova (čl. 16 Dohovoru o právach dieťaťa), ako aj práva nebyť dočasne alebo trvalo zbavené svojho rodinného prostredia (č. 20 Dohovoru o právach dieťaťa). Ústavný súd poukázal v rozhodnutí aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP, napr. vo veci G.N. proti Poľsku z 19.07.2016), z ktorého okrem iného vyplynulo, že výnimky na nariadenie návratu podľa Haagskeho dohovoru (tak ako už judikoval aj Najvyšší súd Slovenskej republiky vo rozhodnutí sp. zn. 3Cdo 176/2015 zo dňa 27.04.2015) musia byť uplatňované striktné. Ujma, na ktorú poukazuje článok 13 písm. b) Dohovoru, nemôže vzniknúť len z odlúčenia dieťaťa od rodiča, ktorý dieťa uniesol alebo ho neoprávnené zadržáva. Odlúčenie, nech je pre dieťa akokoľvek zložité, automaticky nespĺňa test existencie vážneho nebezpečenstva. Ústavný súd SR sa v rozhodnutí zaoberal aj ďalšou situáciou aplikovateľnou na daný prípad, že ujma, ktorá je relevantná ako dôvod pre nenariadenie navrátenia dieťaťa do miesta jeho obvyklého pobytu, nemôže byť len bežná, ale musí byť vážna a týkať sa podstatných okolností života dieťaťa. Výnimka, ktorá spočíva v hrozbe vážnej ujmy v zmysle uvedeného článku Haagskeho dohovoru, neposkytuje súdu štátu, do ktorého bolo dieťa unesené, možnosť zvažovať, kde bude dieťa spokojnejšie

alebo šťastnejšie, rozhodnutie o tom je vyhradené konaniu vo veci starostlivosti o dieťa pred súdom štátu, kde malo dieťa pobyť pred únosom (NS SR, sp. zn. 3Cdo 176/2015 zo dňa 27.04.2015).

15. Súd prvej inštancie konštatoval v tejto súvislosti nielen to, že krajinou obvyklého pobytu maloletých detí je Poľsko a vo vzťahu k rozhodovaniu o opatrovníckom práve k maloletým deťom vykonával jurisdikciu poľský súd, ale zároveň uviedol, že nemožno mať žiadne pochybnosti o bezpečnom návrate maloletých detí na jeho územie, nakoľko nebolo žiadnym relevantným spôsobom zo strany matky spochybnené, že by krajina obvyklého pobytu maloletých detí nebola pripravená zabezpečiť aj prostredníctvom súdnych rozhodnutí, resp. opatrení orgánu sociálnoprávnej ochrany detí akúkoľvek ochranu, pre prípad, že by sa to ukázalo ako potrebné. V čase rozhodovania súdu o návrhu otca žiadna takáto hrozba vyžadujúca si zabezpečenie primeraných opatrení zistená nebola. Vykonaným dokazovaním bolo ustálené, že matka pred odchodom na Slovensko pracovala na pozícii asociovaného advokáta v medzinárodnej advokátskej kancelárii vo B., príjem z ktorej činnosti jej bezpochyby umožňuje zabezpečiť sebe a maloletým deťom v Poľsku po návrate samostatné bývanie. Rozhodnutím poľského súdu bolo na čas do rozvodu určené tiež výživné cca v sume 1.000,- eur na obe maloleté deti, súd prvej inštancie sa preto v plnej miere stotožnil s tvrdením právnej zástupkyne otca, že matka disponuje dostatočným príjmom na zabezpečenie vyhovujúcich podmienok pre maloleté deti po návrate, pričom zabezpečením samostatného bývania bude naplnený predpoklad eliminácie rodičovského konfliktu a jeho prípadného negatívneho dopadu na maloleté deti.

16. S poukazom na uvedené posúdil súd prvej inštancie návrh otca ako dôvodný a dospel k jednoznačnému záveru, že v danom prípade boli splnené všetky podmienky pre nariadenie návratu maloletých detí do krajiny ich obvyklého pobytu, na územie Poľska. Mal za to, že okamžitý návrat maloletých detí do krajiny ich obvyklého pobytu je v danom prípade v ich najlepšom záujme. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa ustanovenia § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov konania.

17. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia zároveň uviedol, že rozhodol o nevykonaní dôkazu výsluchom maloletých detí, odôvodnením rozhodnutia poľského odvolacieho súdu zo dňa 14.01.2021 a písomným vyjadrením matky ku skutočnostiam, ktoré boli predmetom pojednávania dňa 01.02.2021 v zmysle návrhov matky, vychádzajúc zo záveru, že výsledky vykonaného dokazovania zodpovedajú rozsahu nevyhnutnému pre rozhodnutie vo veci. Pohovor s maloletými deťmi za účelom zistenia ich názoru považoval za neúčelný vzhľadom na skutočnosť, že maloleté deti sú v predškolskom veku a nemajú ešte dostatočné zručnosti na sformovanie svojho vlastného názoru do tej miery, aby naň nemali vplyv vonkajšie faktory, pričom zväžil zároveň, že vzniknutá záťaž pri ich priamej konfrontácii so súdom by mohla prevýšiť získaný výsledok. Pokiaľ ide o ďalšie návrhy matky na vykonanie dôkazu odôvodnením rozhodnutia poľského odvolacieho súdu zo dňa 14.01.2021 a písomným vyjadrením matky ku skutočnostiam, ktoré boli predmetom pojednávania dňa 01.02.2021 v zmysle návrhu matky, súd prvej inštancie ich vyhodnotil ako nadbytočné, pričom ich vykonanie by neúčelne predĺžilo konanie.

18. Proti tomuto uzneseniu podala matka v zákonnej lehote odvolanie s poukazom na § 365 ods. 1 písm. e), f) zákona č. 160/2015 Civilný sporový poriadok v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „CSP“), že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, a s poukazom na ustanovenie § 62 ods. 1 zákona č. 161/2015 Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „CMP“), podľa ktorého súd prvej inštancie nesprávne zistil skutočný stav vecí. Matka v odvolaní namieta, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil otázku obvyklého pobytu maloletých detí a uprednostnil Poľsko ako krajinu obvyklého pobytu detí v čase pred marcom 2020. Matka má za to, že skutočnosť, že rodičia (resp. matka) maloletých detí žili pred ich narodením dlhodobo v Poľsku, nie je sama o sebe dôvodom pre určenie, že aj obvyklý pobyt maloletých detí bol v Poľsku. Matka po narodení detí trávila aj s deťmi čas na Slovensku a to v porovnateľnom rozsahu ako v Poľsku, pričom tieto pobyty na Slovensku nie je možné nazvať návštevou. Ako príklad uviedla jej pobyt v rokoch 2017 a 2018 na Slovensku, ktorý trval nepretržite viac ako 18 mesiacov. Počas tohto obdobia deti navštevovali škôlku v J., ktorú otec hradil a boli evidované v ambulancii pediatričky Q.. B. V., W. X.. Je zrejmé, že nie je ani pri matke možné konštatovať, že by jej centrum záujmov (bývanie, sociálne kontakty, lekár, zamestnanie) bolo v Poľsku a už vôbec nie u maloletých detí v útlom veku, ktorých sociálne kontakty tvorí predovšetkým matka, potom blízka rodina, až neskôr kamaráti a známi. Deti mali rovnako lekára na Slovensku aj v Poľsku. Skutočnosť, že deti boli 10.02.2020 ošetrené u

lekára v Poľsku, je samozrejماً, keď v danom čase sa matka zdržiavala v Poľsku, avšak to neznamená, že sa tam matka s deťmi zdržiavala s úmyslom trvalého bývania. Argument súdu, že pobyty matky s deťmi na Slovensku je možné vysvetliť tým, že matka má na Slovensku rodinu a ide o bežnú súčasť medzinárodných manželstiev je vo vzťahu k otázke obvyklého pobytu irelevantný. Úplne rovnako sa totiž možno vyjadriť aj o pobytoch matky v Poľsku - pobývala tam s deťmi, lebo tam mala rodinu - manžela. Z vyjadrení oboch manželov je totiž zrejmé, že manželia aj pred rozpadom ich vzťahu de facto žili na diaľku. Matka uvádza, že Krajský súd vo Varšave, Občianske rodinné a registrové oddelenie, ktorý vedie konanie o rozvod manželstva manželov vo veci VII C 13/2020, má na otázku obvyklého pobytu maloletých detí odlišný názor a vychádza zo skutočnosti, že obvyklým pobytom maloletých detí je Slovensko, resp. poľský súd priamo v jednom zo svojich rozhodnutí, ktorého odôvodnenie ako dôkazný prostriedok Okresný súd Bratislava I vykonať odmietol, vyslovil, že bydlisko detí je tam, kde je bydlisko matky a matka žije na Slovensku. Poľský súd, ktorý koná vo veci rozvodu manželstva rodičov vydal vo veci styku otca s maloletými niekoľko rozhodnutí, a síce rozhodnutie zo dňa 08.04.2020, spis. zn.: VII C 13/20, rozhodnutie zo dňa 03.09.2020, rozhodnutie zo dňa 17.12.2020 následne zmenené rozhodnutím zo dňa 14.01.2021 a naposledy rozhodnutím spis. zn.: VII C 13/2020 zo dňa 27.05.2021. Rozhodnutie zo dňa 08.04.2020 definovalo bydlisko maloletých detí ako každé bydlisko matky (návrh podala matka), pričom poľský súd mal pri rozhodovaní na zreteľ okrem iného fakt, že matka už pred tým s deťmi dlhodobo pobývala sama na Slovensku so súhlasom otca. Matka návrh podala ešte pred vycestovaním na Slovensko, už v januári 2020, pričom súd jej návrhu vyhovel. Súd súčasne zamietol návrh otca na určenie bydliska maloletých detí v bydlisku otca. Matka má za to, že nakoľko súd o bydlisku maloletých detí rozhodol, nebol dôvod, aby súd opätovne udeľoval matke súhlas s vysťahovaním detí na Slovensko, keďže bydlisko detí je tam, kde je bydlisko matky a o svojom bydlisku matka rozhoduje samostatne podľa vlastného uváženia. Skutočnosť, že poľský súd neudelil matke súhlas s vysťahovaním detí na Slovensko nemožno považovať za zamietnutie možnosti bývať s deťmi na Slovensku poľským súdom. Matka ďalej poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia Krajského súdu vo Varšave zo dňa 27.05.2021, spis. zn.: VII C 13/20, z ktorého je zrejmé, že varšavský krajský súd má za to, že matka s deťmi žije na Slovensku a rozhodnutie o tom, že bydlisko maloletých detí bude tam, kde je bydlisko matky urobil súd s vedomím, že toto bydlisko sa nachádza na Slovensku. Je to zrejmé z dikcie viet na konci 4. a začiatku 5. strany prekladu rozhodnutia z 27.05.2021, kde je výslovne uvedené, že súd v konaní zistil, že matka s deťmi sa v marci 2020 odsťahovala na Slovensko, pričom rozhodnutie o tom, že bydlisko detí je v mieste bydliska matky urobil súd až v apríli 2020, teda až následne. Z formulácie odôvodnenia rozhodnutia z 27.05.2021 nie je možné nijakým výkladom dospieť k názoru, že varšavský súd by touto formuláciou myslel nejakú adresu v Poľsku. S tým, že matka žije na Slovensku, varšavský krajský súd narába ako s faktom, pričom už v konaní vykonal nespočetné množstvo dôkazov navrhnutých ako matkou, tak aj otcom. Keďže jednak predkladanie nových dôkazných návrhov v konaní o nariadenie návratu maloletých detí je prípustné a jednak matka nemala v čase prebiehajúceho konania na súde prvej inštancie navrhovaný dôkazný prostriedok - rozhodnutie VII C/13/20 k dispozícii, navrhuje, aby tento vykonal odvolací súd. Rovnako navrhuje v odvolacom konaní vykonať aj dôkaz oboznámením sa so všetkými odôvodneniami rozhodnutí poľských súdov. V posudzovanom prípade existoval medzi otcom a matkou spor o tom, čo presne myslel poľský súd vyjadrením „bydlisko matky“, od ktorého sa odvíja bydlisko maloletých detí. Súd prvej inštancie napriek tomu odmietol daný dôkaz vykonať a bez opory vo vykonanom dokazovaní ustálil, že obvyklý pobyt maloletých detí je v Poľsku. Súd prvej inštancie rovnako bez opory vo vykonanom dokazovaní ustálil, že poľský súd odmietol umožniť matke presťahovať sa na Slovensko, pričom poľský súd mal vedomosť, že matka s deťmi na Slovensku dlhodobo žije a v žiadnom rozhodnutí túto skutočnosť nerozporoval, ani sa nevyjadril tým spôsobom, že by išlo o neoprávnené zadržovanie detí na Slovensku. Matka okrem toho uvádza, že všetky rozhodnutia poľského súdu majú charakter dočasných rozhodnutí, nemožno preto súhlasiť so záverom súdu prvej inštancie uvedenom odôvodnení, že poľský súd vydal tieto rozhodnutia opakovane so zreteľom na to, že obvyklý pobyt maloletých detí je v Poľsku. V tejto súvislosti matka zdôraznila, že poľský súd je oprávnený v nalievavých prípadoch vydať predbežné opatrenie bez ohľadu na miesto obvyklého pobytu maloletých detí, pričom poľský súd v každom svojom rozhodnutí konštatuje nalievavosť situácie a teda potrebu dočasnej úpravy. Matka ďalej s poukazom na článok 13 Dohovoru uvádza, že v prípade návratu maloletých detí do Poľska hrozí maloletým deťom fyzická aj duševná ujma a to v dôsledku správania otca. Z dôkazov predložených matkou je zrejmé, že otec je alkoholik a správa sa násilne voči matke aj deťom. Tvrdenie matky o alkoholizme otca aj poľský súd považoval aspoň za pravdepodobné, keď otcovi v rozhodnutí z 27.05.2021 uložil povinnosť zdržať sa pitia alkoholických nápojov po dobu trvania jeho styku s maloletými deťmi. Matka má však vedomosť, že otec toto nedodržiava. Je zrejmé, že tvrdenia o alkoholizme a domácom násilí zo strany otca voči matke a deťom nie sú účelovými tvrdeniami matky, ale zisteniami oficiálnych úradov Poľska,

ktorá ich vyhodnotila ako minimálne pravdepodobné, inak by rodinu nezaradila do programu Modrá karta. Na tieto skutočnosti súd prvej inštancie vôbec neprihliadal s odôvodnením, že toto sú otázky, ktoré má riešiť poľský súd po návrate detí, so záverom ktorým matka nesúhlasí. Má za to, že otázka možného vystavenia detí násiliu zo strany otca, či už fyzickému alebo psychickému je otázkou možného vystavenia detí fyzickej alebo duševnej ujme a uvedenia detí do neznesiteľnej situácie, čo je jednoznačne vecou, ktorú je súd povinný riešiť aj v konaní o nariadenie návratu. V posudzovanom prípade de facto súd núti maloleté deti ako obeť násillia vrátiť sa bezprostrednej blízkosti agresora voči ktorému sú deti bezmocné. Maloleté deti sú už dostatočne veľké na to, aby si, hoci podvedome, spájali bývanie v Poľsku so svojimi traumatizujúcimi spomienkami, čo z pohovoru s psychologičkou V. Q. jednoznačne vyplynulo. Akékoľvek nútené vrátenie sa do Poľska v deťoch obnovuje traumatizujúce pocity. Maloleté deti sa cítia oveľa bezpečnejšie na Slovensku. Matka v odvolaní ďalej uviedla aktuálny skutkový stav. Dňa 01.06.2021 bol maloletý I. prijatý do prvého ročníka základnej školy vo W. X., ktorá je jeho spádovou školou s nástupom 02.09.2021. Rovnako je od septembra 2021 na základe talentových skúšok prijatý na hudobný a tanečný odbor na ZUŠ vo W. X.. Styk otca s maloletými deťmi sa uskutočňuje v súlade s nariadenými predbežnými opatreniami poľského súdu. Matka rozhodnutia v celom rozsahu rešpektuje, hoci je presvedčená, že otec nie je schopný zabezpečiť riadnu starostlivosť o deti a deti nie sú v starostlivosťi otca v bezpečí. Otec počas stretnutí s deťmi uprednostňuje nahrávanie pred komunikáciou s deťmi a nahrávky následne predkladá súdu (čo znamená, že jeho kontakty s deťmi nie sú autentické), manipuluje deťmi prostredníctvom drahých darov a luxusných hotelov, kladie im sugestívne otázky. Prechádza s nimi dokonca matkine súdne podania a prosí ich o vyjadrenia, či to či ono je pravda. Otec doteraz (tzn. vyše rok a pol po odchode matky s deťmi a po rozhodnutiach súdu o zverení detí matke) nevydal deťom ich hračky - ani tie plyšové, s ktorými zaspávali - a osobné veci z jeho bytu, čo veľa naznačuje o jeho prístupe k ich potrebe stabilizácii. Matka má za to, že na nariadenie návratu maloletých detí do Poľska nie sú splnené zákonné dôvody. Maloleté deti jednak nemajú v Poľsku obvyklý pobyt resp. nemali ho ani pred marcom 2020 a jednak návratom do Poľska by boli vystavené fyzickej aj duševnej ujme. Navyše súd v napadnutom rozhodnutí umožnil otcovi prevziať deti do starostlivosťi za účelom ich návratu do Poľska, ak tak neurobí matka. Odovzdaním detí do starostlivosťi otca sa však deti ocitnú bez akejkoľvek ochrany v starostlivosťi rodiča, ktorému poľský súd deti do starostlivosťi výslovne nezveril, a ktorý je vyšetrovaný pre násilné správanie voči deťom a matke. Naopak, poľský súd vo všetkých svojich doterajších rozhodnutiach výslovne deti zveril do starostlivosťi matky ako primárneho rodiča zabezpečujúceho riadnu starostlivosť o deti. Rovnako ich návrat do Poľska nie je dôvodný ani čo sa týka ich sociálneho zázemia - maloleté deti sociálne zázemie v Poľsku nemajú a skutočnosť, že matka má schopnosti ho tam pre deti vybudovať, nie je dôvodom na nariadenie návratu. Zotrvaním maloletých detí na Slovensku rovnako nedochádza ani k obmedzovaniu styku otca s maloletými deťmi. Matka navrhuje odvolaciemu súdu uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 01.02.2021, spis. zn.: 3P 54/2020 zmeniť a návrh otca maloletých detí na nariadenie návratu maloletých detí do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní sa zamietnuť.

19. Otec vo svojom vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že sa v plnej miere stotožňuje s rozhodnutím okresného súdu a opätovne uvádza, že sú splnené všetky podmienky na návrat maloletých detí do krajiny ich obvyklého pobytu, ako deklaroval aj súd vo svojom uznesení. Je zrejme, že maloleté deti majú obvyklý pobyt v Poľsku, kde navštevovali materskú školu, obaja rodičia tam žili, pracovali, navštevovali tam lekárov, ich celý život bol sústredený v Poľsku. Napokon o tejto skutočnosti svedčí aj fakt, že samotná matka ako právne vzdelaná podala návrh na poľský súd, aby tento rozhodoval o maloletých deťoch na čas po rozvoze manželstva. V zmysle nariadenia Brusel II bis to môže len súd, v krajine ktorého majú maloleté deti obvyklý pobyt. Je nesporné, že poľský súd vo veci riadne koná a vydáva aj rozhodnutia týkajúce sa maloletých detí. Obe maloleté deti sa narodili v Poľsku vo B.. Obe deti majú poľské štátne občianstvo. Maloleté deti pred neoprávneným premiestnením matkou na Slovensko navštevovali aj súkromnú materskú škôlku Z. R. Y.. Maloleté deti majú na území Poľska zabezpečenú aj riadnu zdravotnú starostlivosť. Centrum záujmov maloletých, ich sociálne väzby sú jednoznačne v Poľsku. Maloleté deti žili do 24.02.2020 v spoločnej domácnosti s matkou aj otcom v Poľsku a dňa 16.03.2020 ich matka premiestnila na územie SR. Pôvodne svoje konanie odôvodňovala skutočnosťou, že nemala kam ísť s deťmi potom čo zatvorili hotel, kde bývali. Tento argument už nepoužíva, keďže je zrejme, že sa mohla hneď po uvoľnení opatrení vrátiť spolu s deťmi naspäť do Poľska a zabezpečiť si trvalé ubytovanie a uvedená situácia ju neoprávňovala k trvalému presťahovaniu na územie mimo Poľska aj s deťmi. Pobyt detí na území SR v rokoch 2017 a 2018 je bez právneho významu k posúdeniu obvyklého pobytu maloletých detí ku dňu ich premiestnenia, t.j. k 16.03.2020. Poľské súdy konajú podľa svojej právomoci založenej obvyklým pobytom maloletých detí. Uvedené len potvrdzujú vo svojom

rozhodnutí zo dňa 27.01.2021, kde plne vyvracajú teóriu matky o tom, že by mohla vykladať tak, že môže deťom určiť akýkoľvek pobyt a krajinu pobytu. Poľský súd jednoznačne uviedol, že uvedené „neoprávnil navrhovateľku k jednostrannému rozhodnutiu vo veci zmeny krajiny trvalého pobytu detí“. Otec ďalej uviedol, že argumentácia matky ohľadom stabilizácie detí nemá právnu relevanciu podľa článku 12 Haagskeho dohovoru, kedy sa zžitie s prostredím skúma iba v prípade, ak konanie o návrat začalo po uplynutí lehoty jedného roka od premiestnenia dieťaťa do inej krajiny. Matka taktiež dezinterpretuje rozhodnutie poľského súdu zo dňa 08.04.2020 a snaží sa ním legalizovať svoj pobyt na Slovensku uvádzajúc, že poľský súd tým umožnil matke zmeniť aj krajinu pobytu detí, čo však popiera. Poľské právo rovnako ako slovenské právo vyžaduje, aby matka na vystaňovanie detí na Slovensko mala osobitný súhlas otca alebo rozhodnutie súdu. Taktiež je potrebné uviesť, že poľský súd nemal dňa 08.04.2020 vedomosť o tom, že sa matka nachádza na území Slovenskej republiky. Sama matka vo vyjadrení zo dňa 02.10.2020 na strane 7 uvádza, že rozhodnutie poľského súdu zo dňa 08.04.2020 je rozhodnutie podobné nášmu o dočasnom zverení detí do jej osobnej starostlivosti. Uvedené potvrdzuje aj poľský súd, ktorý uvádza, že matka môže zvoliť bydlisko detí, ale len v rámci krajiny Poľska, nie za jeho hranicami. Taktiež rozhodnutie poľského súdu zo dňa 27.05.2021 počíta s tým, že na Slovensku je vedené konanie o návrat maloletých detí do Poľska podľa Haagskeho dohovoru a počíta s tým, že v prípade ich návratu s matkou do Poľska táto môže zvoliť aj iné mesto v Poľsku, kde bude s maloletými bývať ako B. . To či aktuálne a dočasne počas konania o návrat prebiehajú kontakty otca v intervaloch počas víkendov na Slovensku nemá žiadny vplyv na posudzovanie obvyklého pobytu, je úplne bežné, že počas konania o návrat sa kontakty s druhým rodičom pre lepšie pohodlie detí realizujú v krajine, kde sa deti nachádzajú, aby sa zamedzilo ich častému cestovaniu. Dovolenky však deti trávajú s otcom v Poľsku. Uvedené vôbec nemožno vykladať tak, že by poľské súdy súhlasili s pobytom matky na Slovensku. K ďalšej odvolacej námietke matky otec uviedol, že návratom maloletých do Poľska nehrozí maloletým žiadna fyzická a duševná ujma v dôsledku správania otca, tak ako matka v odvolaní uvádza. Matka opakovane poukazuje na jej vymyslený príbeh o otcovom alkoholizme a domácim násilí, ktorého sa mal otec podľa tvrdenia matky dopúšťať. Do konania predložil otec celú radu dôkazov na podporu jeho tvrdení, že nie je alkoholik. Otec navyše v konaní podaním zo dňa 12.11.2020 navrhoval aj primerané opatrenia, ktoré budú z jeho strany zabezpečené v prípade navrátenia maloletých do Poľska pri aplikácii článku 13 Haagskeho dohovoru (jednorazová finančná výpomoc matke vo výške rovnajúcej sa sume dvoch mesačných nájomných potrebných na zabezpečenie samostatného bývania matky s maloletými vo B.; plná podpora aj jeho rodiny pri starostlivosti o maloletých a plná pomoc matke v prípade choroby maloletých vrátane návštevy lekárov; poskytnutie pomoci matke pri hľadaní nového zamestnania). Otec zdôraznil, že samotná aplikácia článku 13 Haagskeho dohovoru ešte nedáva dôvod na neúspech v konaní o návrat zo strany navrhovateľa v podmienkach členských štátov EÚ a to aplikáciou nariadenia Brusel II bis čl. 11 ods. 4: „Súd nemôže odmietnuť návrat dieťaťa podľa článku 13 písm. b) Haagskeho dohovoru z roku 1980, ak sa preukáže, že sa vykonali primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho návrate“. Má však za to, že súd prvej inštancie správne zhodnotil, že v tomto konkrétnom prípade nie je možné aplikovať článok 13 Haagskeho dohovoru. K aktuálnemu skutkovému stavu (zápis maloletého do základnej školy) opísaného matkou otec uviedol, že skutočnosť existencie zázemia v krajine neoprávneného zadržania maloletého dieťaťa nemá žiadny vplyv na rozhodovanie súdu o navrátení maloletých do krajiny obvyklého pobytu. Uvedený argument by bol relevantný až po roku odo dňa neoprávneného zadržania maloletých a to v prípade, ak by otec podal návrh na nariadenie návratu až po jednom roku, čo nie je tento prípad. Matka uviedla, že kontakty medzi otcom a maloletými prebiehajú. Maloletí strávili celý mesiac počas letných prázdnin s otcom v Poľsku, stretli sa so svojimi kamarátmi, navštívili známych, bývali v byte, ktorý bol ich domovom. Otec naučil maloletého J. plávať. Celý jeden mesiac boli v Poľsku s otcom osamote a nehrozilo im žiadne nebezpečenstvo spojené či už s ich pobytom v Poľsku alebo so starostlivosťou otca o nich. Otec má za to, že v konaní bolo preukázané, že je v najlepšom záujme maloletých nariadiť ich návrat do krajiny ich obvyklého pobytu, do Poľska a rovnako tak, že sú splnené podmienky na nariadenie návratu maloletých detí do krajiny ich obvyklého pobytu, t. j. do Poľska. Otec disponuje všetkými rodičovskými právami k maloletým a nebol ich pozbavený žiadnym súdnym rozhodnutím. Otec sa so zadržaním maloletých nikdy nezmieril a matke súhlas s trvalým presťahovaním sa, pobytom maloletých na Slovensku nikdy neudelil. Matka tak nedisponuje žiadnym súhlasom otca na vycestovanie s maloletými z Poľska a nedisponuje ani žiadnym rozhodnutím poľského súdu, ktorý by tento súhlas otca nahrádzal. Maloletým v prípade ich navrátenia do Poľska nehrozí žiadne vážne nebezpečenstvo, ktoré by ich vystavilo fyzickej alebo duševnej ujme alebo inak priviedlo do neznesiteľnej situácie. Maloleté deti majú v krajine svojho obvyklého pobytu, v Poľsku, vytvorené všetky podmienky na život, bývanie, vzdelávanie. Otec sa o maloleté deti vždy vzorne staral, finančne ich riadne podporoval. Maloleté deti majú v Poľsku svoju rodinu z otcovej strany, rovesníkov,

školy, lekárov. Maloleté deti tam môžu hneď nastúpiť do škôl (základnej a materskej). V prípade samotnej matky, tá sa môže slobodne rozhodnúť, či sa navráti na územie Poľska taktiež. Matke nič nebráni v tom, aby si tam našla ubytovanie a zamestnanie, s čím jej otec pomôže. Otec žiada odvolací súd, aby napadnuté uznesenie v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

20. Matka k vyjadreniu otca uviedla, že nie je pravda, že by jej opakované tvrdenia o alkoholizme otca boli vymyslené, či účelové a úrady v Poľsku by dospeli k názoru, že nie je dokázané, že by bol otec alkoholik. Otec nie je schopný si svoj problém priznať a bez odbornej pomoci, ktorú odmieta, nedokáže prestať piť. O skutočnosti, že Krajský súd vo Varšave, ktorý v konaní vydal niekoľko predbežných opatrení, ktoré matka už doložila do spisu, pokračuje vo vyšetrovaní alkoholizmu otca svedčí aj fakt, že súd nariadil skupine súdnych znalcov preskúmať psychického stavu rodičov a ich prípadných závislostí a posúdenie, aký vplyv má prípadná závislosť na schopnosť starať sa o maloletých a toto preskúmanie je nariadené v novembri 2021, pričom otca zároveň v rozhodnutí opakovane zaviazal pri kontaktoch s deťmi k úplnej abstinencii od alkoholu - najprv v rozhodnutí zo 17. decembra 2020 a následne opakovane v máji 2021. Nie je však pravda, že otec je pripravený matku finančne podporovať, resp. zabezpečiť jej dostatočné výživné, nájsť bývanie a poskytnúť finančnú výpomoc vo forme úhrady 2 nájmov a pomôcť matke nájsť v Poľsku zamestnanie. To všetko boli len účelové tvrdenia otca pre súd prvej inštancie, pričom otec súdu nepredložil žiadny dôkaz o tom, že skutočne je ochotný toto všetko matke poskytnúť a najmä dôkaz o tom, že to je v jeho schopnostiach. Práve naopak, otec matku počas odvolacieho konania emailom informoval, že sa mu dramaticky znížil príjem a dokonca, že sa uvažuje o jeho prepustení zo spoločnosti P.. Okrem toho otec v e-maily uviedol, že plánuje od matky po návrate do Poľska vymáhať škodu spôsobenú mu na zárobkoch, ako on tvrdí, únosom maloletých detí na Slovensko, pričom to podľa neho „nebudú malé sumy“. Čiže je zrejme, že otec nielenže neposkytne matke finančnú a osobnú pomoc pri návrate, ale naopak, má v úmysle jej sociálnu situáciu ešte výrazne zhoršiť vymáhaním náhrady ním tvrdenej škody. Je zrejme, že matka od otca žiadnu pomoc očakávať nemôže. Na Slovensku má matka stabilnú prácu, avšak v Poľsku sa jej nemusí podariť zamestnať sa, pričom aj otcovi hrozí prepustenie. Je veľmi pravdepodobné, že matka sa po nútenom návrate do Poľska ocitne v zložitej sociálnej situácii bez bývania, keďže do bytu otca sa nesmie vrátiť. Rovnako nie je pravda, že voči otcovi nie je v Poľsku vedené trestné konanie. Matka naposledy dňa 7. septembra 2021 vypovedala pred Okresným súdom vo Varšave a dňa 16. novembra 2021 sa má znovu dostaviť ako svedok vypovedať vo veci trestného stíhania proti otcovi detí vo veci ohrozovania zdravia a života detí tým, že sa o nich staral pod vplyvom alkoholu, ktoré bolo prokuratúrou zahájené ex offa. Je teda zrejme, že trestné konanie pokračuje, aj keď nie na návrh matky, ale ex offa. K obvyklému pobytu detí na Slovensku a k sociálnemu prostrediu detí matka uviedla, že maloleté deti väčšinu svojho života prežili na Slovensku, rovnako väčšinu svojej predškolskej dochádzky absolvovali na Slovensku s tým, že v Poľsku chodili do súkromnej škôlky veľmi krátko. Deti za svoj život celkovo strávili k dnešnému dňu (ku dňu vyjadrenia) na Slovensku cca 40 mesiacov (3 a štvrt' roka). Je zrejme, že nemožno konštatovať, že maloleté deti väčšinu svojho života prežili v Poľsku. Starší I. absolvoval na Slovensku aj predškolský ročník a nastúpil na Slovensku na primárne vzdelávanie. Deti sú plne adaptované aj v školskom/predškolskom zariadení vo W. X., pričom k adaptácii došlo už minulosti, už v školskom roku 2017/2018, nie až po marci 2020. Otec matku obviňuje, že vykonáva rodičovské práva svojvoľne, čo však matka popiera, nakoľko bolo v záujme maloletého I. nastúpiť predškolskú a školskú dochádzku na mieste, kde už predtým absolvoval rok a pol predškolskej dochádzky a kde už v minulosti rok a pol navštevoval predškolské zariadenie so súhlasom otca. Ani jedno z detí nehovorí po poľsky natoľko dobre, aby mohli aspoň chodiť na základnú školu. Matka ďalej uviedla, že súd prvej inštancie vo veci rozhodol v rozpore s judikatúrou ESLP (Neulinger a Shuruk proti Švajčiarsku, rozsudok ESLP zo dňa 6.7.2010, Sneersona a Kampanella proti Taliansku, rozsudok zo dňa 12.07.2011), keď rozhodol len formálne a automaticky bez skúmania individuálnych okolností prípadu a svoj záver o neoprávnenom premiestnení detí z Poľska na Slovensko urobil de facto len na základe toho, že deti sa bezprostredne pred presunom na Slovensko nachádzali v Poľsku, no nezohľadnil, ako dlho sa tam nachádzali, či sa tam nachádzali s úmyslom byť tam natrvalo, či sa otec o maloleté deti a kontakty s nimi zaujímal už vtedy alebo až pred podaním návrhu na nariadenie návratu, či mali deti v Poľsku zdravé prostredie a sociálne zázemie.

21. Otec sa vyjadril k vyjadreniu matky, v rámci ktorého okrem iného uviedol, že poľský súd ani raz konanie o návrhoch týkajúcich sa rodiny nezastavil z dôvodu nedostatku právomoci a sama matka nakoniec vo vyjadrení zo dňa 03.09.2021 uvádza na strane 6: "Poľský súd, do ktorého kompetencie patrí rozhodovanie o starostlivosti týchto konkrétnych detí - nie detí všeobecne ." Týmto jasne uznala právomoc súdov Poľskej republiky a tak obvyklý pobyt maloletých detí v Poľsku. K nástupu maloletého

I. na základnú školu vo W. X. otec zdôraznil, že prijatie maloletého na základnú školu v W. X. bolo nezákonné, nakoľko otec nemal o tejto skutočnosti žiadnu vedomosť. Matka cielene na prihláške maloletého do školy uviedla nesprávnu adresu otca na doručovanie tu na Slovensku, ako aj nesprávne telefónne číslo na otca. Uvedené matka spravila zámerne. Matka aj naďalej nepravdivo uvádza, že otec je závislý na alkohole, predložila do konania dôkazy, ktorými sa snaží presvedčiť súd, že otec je závislý na alkohole a že je pre maloleté deti nebezpečný. Matkou zakladané dôkazy sú relevantné pre konanie vo veci ÚPP čiže pre konanie, ktorému rodičovi budú poľskými súdmi zverené deti do osobnej starostlivosti. Otec ďalej uviedol, že do konania predkladal rozhodnutie o zamietnutí vyšetrovania, podľa ktorého poľské orgány činné v trestnom konaní ukončili vyšetrovania obvinení vznesených matkou voči otcovi ohľadom týrania matky a detí otcom či už fyzického alebo psychického. V odôvodnení sa uvádza, že väčšina skutočností vypovedaných svedkami pochádzala od samotnej matky a z jej rozprávania. Taktiež sa nepotvrdilo akékoľvek vystavenie maloletých detí do nebezpečenstva ujmy. Matka sa snaží zneistiť slovenský súd ohľadom konaní v Poľsku a naopak. Argumenty ktoré používa vo vyjadrení totiž nie sú relevantné pre konanie o návrat. Skutočnosť, že súd zverí deti do osobnej starostlivosti matky, nemá žiadny vplyv na to, aby deti neboli navrátené do krajiny ich obvyklého pobytu. K argumentom matky týkajúcim sa finančného zabezpečenia maloletých detí v Poľsku otec uviedol, že matka pracuje pre rovnakú firmu a robí rovnaké veci, aké robila vo B.Š.. Otcove problémy v zamestnaní sú spojené so zníženou kapacitou a väčšou absenciou, z dôvodu cestovania otca za maloletými deťmi na Slovensko. Matka pracovala v Poľsku 10 rokov, pred únosom nikdy nepracovala na Slovensku, do B. sa presťahovala v roku 2011 z V., kde študovala české právo. Dôkaz, že je na Slovensku vedená ako zahraničná právnička, podala sama matka. Matka si našla prácu na SR s nadštandardným príjmom, pričom na SR nikdy nepracovala a ani právo neštudovala. Rovnako si nájde prácu aj v Poľsku, kde pracovala 10 rokov. K trestnému stíhaniu otca v Poľsku otec uviedol, že poľská polícia, prokurátor aj civilné súdy sú oboznámení s dôkazmi, ktoré matka predkladá. Prokurátor však odmietol obviniť otca z domáceho násillia a dospel k záveru, že „Väčšina skutočností vypovedaných svedkami, pochádzala z informácií, ktoré sú od poškodenej“. Matkou uvádzané skutočnosti, že je predvolaná ako svedok pred Okresný súd vo Varšave v trestnej veci proti S. S. na deň 16. novembra 2021”, otec uviedol, že sa nejedná o trestné stíhanie, ale o priestupkové konanie vo veci zaplatenia pokuty 500,- PLN (cca 125,- Eur), ktorú otec odmietol zaplatiť po zásahu, ktorý iniciovala matka dňa 24.02.2020. Jedná sa o bežný postup, keď osoba odmietne zaplatiť pokutu, tak sa vec postúpi na súd. K obvyklému pobytu detí na Slovensku a k sociálnemu prostrediu detí na Slovensku otec doplnil, matka do času detí stráveného na Slovensku počíta aj to, že deti cestovali s matkou na Slovensku na návštevu alebo výlet za rodinou, čo je prirodzená súčasť života detí z medzinárodných manželstiev - ako správne uviedol súd prvej inštancie. Maloleté deti majú stále kontakt s Poľskom aj počas ich neoprávneného pobytu na území SR a to počas kontaktov s otcom. S otcom strávili jeden mesiac a nechceli sa vrátiť naspäť. I. matke povedal, že chce žiť vo B.. Pobyt detí na území SR v rokoch 2017 a 2018 je bez právneho významu k posúdeniu obvyklého pobytu maloletých detí ku dňu ich premiestnenia.

22. Odvolací súd preskúmal vec súc pritom nebol viazaný rozsahom ani dôvodmi odvolania (§ 65 a § 66 Civilného mimosporového poriadku), túto prejednal bez nariadenia pojednávania keď pre nariadenie pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku neboli splnené zákonné podmienky (nebolo potrebné doplniť respektíve zopakovať dokazovanie, nevyžaduje to dôležitý verejný záujem,) a dospel k záveru, že odvolanie matky nie je dôvodné, a uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne a právne správne potvrdiť (387 ods. 1 CSP).

23. Podľa čl. 1 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná a svoje ďalšie medzinárodnoprávne záväzky.

24. Podľa čl. 1 Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí prijatého v Haagu dňa 25.10.1980, publikovaného v oznámení Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky pod č. 119/2001 Z. z. (ďalej len "Dohovor"), cieľom tohto dohovoru je zabezpečiť okamžitý návrat detí, ktoré boli neoprávnené premiestnené do niektorého zmluvného štátu alebo sú v ňom zadržované, a zabezpečiť, aby opatrovnícke práva a práva styku podľa právneho poriadku jedného zmluvného štátu sa účinne dodržiavali v ostatných zmluvných štátoch.

25. Podľa čl. 3 Dohovoru premiestnenie alebo zadržanie dieťaťa sa považuje za neoprávnené, ak je porušením opatrovníckeho práva, ktoré nadobudla osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba buď

spoločne, alebo samostatne podľa právneho poriadku štátu, na ktorého území malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním, a v čase jeho premiestnenia alebo zadržania sa toto právo aj skutočne vykonávalo buď spoločne, alebo samostatne, alebo by sa takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu či zadržaniu.

26. Opatrovnícke právo uvedené v písmene a) možno nadobudnúť najmä priamo zo zákona, alebo na základe rozhodnutia súdu alebo správneho orgánu, alebo na základe dohody platnej podľa právneho poriadku tohto štátu.

27. Podľa čl. 12 Dohovoru, ak bolo dieťa neoprávnene premiestnené alebo zadržané podľa článku 3 a v deň začatia konania pred justičným alebo správnym orgánom zmluvného štátu, v ktorom sa dieťa nachádza, neuplynula odo dňa neoprávneneho premiestnenia alebo zadržania lehota jedného roka, nariadi príslušný orgán okamžite návrat dieťaťa.

28. Justičný alebo správny orgán nariadi návrat dieťaťa, aj keď sa konanie začalo po uplynutí lehoty jedného roka uvedenej v predchádzajúcom odseku, okrem prípadu, že sa preukáže, že dieťa sa už zžilo s novým prostredím.

29. Ak justičný alebo správny orgán dožiadaného štátu má dôvod domnievať sa, že dieťa bolo premiestnené na územie iného štátu, môže zastaviť konanie alebo zamietnuť žiadosť o návrat dieťaťa.

30. Podľa čl. 13 Dohovoru bez ohľadu na ustanovenie predchádzajúceho článku justičný alebo správny orgán dožiadaného štátu nemusí nariadiť návrat dieťaťa, ak osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba, ktorá nesúhlasí s jeho vrátením, preukáže, že osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba, ktorá mala dieťa v osobnej starostlivosti, v čase premiestnenia alebo zadržania opatrovnícke právo skutočne nevykonávala alebo že súhlasila, či následne sa zmierila s premiestnením alebo zadržaním, alebo existuje vážne nebezpečenstvo, že návrat by dieťa vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo ho inak priviedol do neznesiteľnej situácie.

31. Justičný alebo správny orgán môže odmietnuť nariadiť návrat dieťaťa aj vtedy, ak zistí, že dieťa nesúhlasí s návratom, a ak dosiahlo vek a stupeň vyspelosti, v ktorom je vhodné zohľadniť jeho názory.

32. Pri hodnotení okolností uvedených v tomto článku justičné a správne orgány vezmú do úvahy informácie o sociálnom prostredí dieťaťa, ktoré poskytol ústredný orgán alebo iný príslušný orgán štátu obvyklého pobytu dieťaťa.

33. Podľa čl. 14 Dohovoru pri hodnotení, či došlo k neoprávnenému premiestneniu alebo zadržaniu podľa článku 3, môžu justičné alebo správne orgány dožiadaného štátu bezprostredne prihliadnuť na právny poriadok štátu obvyklého pobytu dieťaťa, ako aj na súdne alebo správne rozhodnutia bez ohľadu na to, či boli v štáte obvyklého pobytu formálne uznané alebo nie, aj bez osobitného konania, ktorého účelom je dôkaz cudzieho práva alebo uznanie cudzieho rozhodnutia, ktoré by sa inak muselo uplatniť.

34. Podľa čl. 19 Dohovoru rozhodnutie podľa tohto dohovoru o návrate dieťaťa nemožno považovať za rozhodnutie o určení opatrovníckeho práva.

35. Podľa § 2 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom ustanovenia tohto zákona sa použijú, len pokiaľ neustanovuje niečo iné medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná alebo zákon vydaný na vykonanie medzinárodnej zmluvy.

36. Podľa čl. 20 Haagskeho dohovoru návrat dieťaťa podľa článku 12 možno odmietnuť, ak by to nepripúšťali základné princípy ochrany ľudských práv a základných slobôd dožiadaného štátu.

37. Podľa čl. 11 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (ďalej len „citované nariadenie“), keď osoba, orgán alebo iný subjekt, ktorý vykonáva opatrovnícke právo, podá žiadosť na príslušné orgány členského štátu o vydanie rozsudku podľa Haagskeho dohovoru 1980 o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí z 25. októbra 1980 (ďalej len „Haagsky dohovor z roku 1980“), aby dosiahla návrat dieťaťa, ktoré

bolo neoprávnené premiestnené alebo zadržané v inom členskom štáte ako členskom štáte, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, uplatňujú sa odseky 2 až 8.

38. Podľa čl. 11 ods. 2 citovaného Nariadenia pri uplatňovaní článkov 12 a 13 Haagskeho dohovoru z roku 1980 sa musí zabezpečiť, aby sa dieťaťu dala možnosť vyjadriť sa v konaní, ak sa to s ohľadom na jeho vek alebo stupeň vyspelosti nejaví nevhodné.

39. Podľa čl. 11 ods. 3 citovaného Nariadenia súd, ktorému sa podala žiadosť o návrat dieťaťa podľa odseku 1, koná o žiadosti urýchlene najrýchlejšími postupmi, ktoré mu poskytuje vnútroštátny právny poriadok. Bez toho, aby bola dotknutá prvá veta tohto odseku, súd vydá rozsudok najneskôr do šiestich týždňov od podania žiadosti, ak tomu nebránia výnimočné okolnosti.

40. Podľa čl. 11 ods. 4 citovaného Nariadenia súd nemôže odmietnuť návrat dieťaťa podľa článku 13 písm. b) Haagskeho dohovoru z roku 1980, ak sa preukáže, že sa vykonali primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho návrate.

41. Podľa čl. 11 ods. 5 citovaného Nariadenia súd nemôže odmietnuť návrat dieťaťa, kým sa osobe, ktorá požiadala o návrat dieťaťa, nedala možnosť vyjadriť sa.

42. Súd prvej inštancie v tomto konaní v zmysle čl. 3, čl. 12, čl. 13 a čl. 20 Dohovoru správne zameral svoje dokazovanie na zistenie miesta obvyklého pobytu maloletých detí bezprostredne pred ich premiestnením, na existenciu opatrovníckeho práva, na zistenie skutočností nevyhnutných pre posúdenie, či bolo v danom prípade premiestnenie alebo zadržanie maloletých neoprávnené, a v prípade, ak súd prvej inštancie ustáli, že návrat maloletých je potrebné nariadiť, či je daný niektorý z dôvodov na nenariadenie návratu. V tejto súvislosti odvolací súd udáva, že na všetky potrebné otázky rozhodné pre posúdenie návratu maloletých súd prvej inštancie podrobne zodpovedal, pričom so záverom ku ktorému dospel, sa plne stotožnil aj odvolací súd. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie je toho názoru, že krajinou obvyklého pobytu maloletých bezprostredne pred neoprávneným premiestnením bolo Poľsko. V plnom rozsahu sa odvolací súd stotožňuje v tejto otázke so závermi súdu prvej inštancie. Obvyklý pobyt maloletých v Poľsku pred ich neoprávneným premiestnením jednoznačne potvrdzuje už len tá skutočnosť, že vo veci rodičovských práv a povinností koná súd v poľskej republike, teda musel prijať záver o tom, že obvyklý pobyt maloletých je v Poľskej republike, keď podľa obvyklého pobytu sa určuje v zmysle nariadenia Brusel II, súd ktorého štátu koná vo veci opatrovníckych práv. Odvolací súd má nepochybne za to, že otcovi svedčí opatrovnícke právo, a toto aj vykonával. V tomto smere tiež nie je čo vytknúť posúdeniu súdom prvej inštancie. Kvalita výkonu tohto práva nie je relevantná pre posúdenie otázky disponovania opatrovníckym právom. Bolo preukázané, že rodičia žili v spoločnej domácnosti a spoločne sa starali o deti. Matka argumentovala i tým, že mala na základe rozhodnutia poľského súdu oprávnenie zmeniť pobyt maloletým, keď súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že bydlisko detí je tam kde je bydlisko matky a pri úprave styku otca s maloletými predpokladal, že otec styk bude vykonávať na území Slovenskej republiky. Odvolací súd konštatuje, že matka nedoložila do spisu žiadne také rozhodnutie poľského súdu, z ktorého by vyplývalo, že nahradil súhlas otca s vycestovaním matky s maloletými natrvalo na územie Slovenska. Poukazovať na odôvodnenie rozhodnutí je nepostačujúce. Odôvodnenie nie je záväzné, rozhodujúca je výroková časť rozhodnutia. Napriek tomu odvolací súd konštatuje, že ani z odôvodnení ktoré matka predkladá nevyplýva skutočnosť, že matka detí oprávnené premiestnila na územie Slovenskej republiky. Matka s deťmi odišla bez súhlasu otca a nedisponuje ani žiadnym súdnym rozhodnutím o nahradení tohto súhlasu. Nemožno dospieť k záveru, že matka deti premiestnila oprávnené.

43. Matka taktiež v rámci svojho odvolania a aj počas konania pred súdom prvej inštancie argumentovala tým, že je splnená podmienka nenariadenia návratu v zmysle čl. 13 Dohovoru, nakoľko hrozí deťom ujma a poukazuje matka na to, že nemá sa s deťmi kam navrátiť, a na otcov alkoholizmus. Súd prvej inštancie aj v tomto smere zaujal správny záver, že matkou uvádzané dôvody nespádajú pod výnimku nenariadenia návratu v zmysle čl. 13 dohovoru. Matka dlhodobo žila v Poľsku, má povolanie advokáta, ktoré reálne na území Poľska vykonávala, s možnosťou postačujúceho príjmu na zabezpečenie maloletých v Poľsku. Navyše súdy v Poľsku konajú vo veci úpravy rodičovských práv a povinností a určili otcovi povinnosť platiť výživné na maloleté deti. Rozhodnutie v návratovom konaní neodoberá deti rodičovi, teda v danom prípade matke, teda v žiadnom prípade neznamená, že deti majú byť odovzdané

do starostlivosti otca pri návrate. Odvolací súd dodáva, že v rámci návratového konania sa rozhoduje výlučne o tom, či bude dieťa do miesta obvyklého pobytu navrátené alebo nie. V konaní súd teda nerozhoduje o starostlivosti, výchove, výžive dieťaťa ani o styku rodičov s dieťaťom (s výnimkou rámca vhodných opatrení). Právna úprava obsiahnutá v Dohovore je jasná a striktná. V prípade, že súd ustáli, že došlo k neoprávnenému premiestneniu alebo zadržaniu maloletého dieťaťa a návrh na návrat je podaný do jedného roku od neoprávneného premiestnenia alebo zadržania, musí súd nariadiť návrat maloletého dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu. Túto povinnosť nemá iba v prípade, ak je daná niektorá z výnimiek uvedených v článku 13 alebo 20 Dohovoru. Tieto výnimky je potrebné v zmysle Dohovoru vykladať reštriktívne a mať pri ich aplikácii na zreteli, že vo svojej podstate idú proti hlavným cieľom Dohovoru. Návratové konanie ako výslovne vyplýva zo znenia Dohovoru (článok 19) nie je svojou povahou konanie vo veci samej, teda konaním o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, ale má charakter predbežného konania, v ktorom je zisťovaný konflikt s jurisdikciou a má v ňom byť s konečnou platnosťou zodpovedaná otázka jurisdikcie nad maloletým dieťaťom. V návratovom konaní preto súd nehodnotí výchovné schopnosti rodičov, ich osobné, zárobkové a majetkové pomery, rozsah, v akom sú schopní zabezpečovať starostlivosť o maloleté dieťa a saturovať jeho potreby a záujmy. Súd v konaní zisťuje výlučne skutočnosti rozhodné z hľadiska výkladu príslušných hmotnoprávných ustanovení Dohovoru (súvisí s ust. § 123 CMP). Odvolací súd poukazuje aj na to, že výnimky pri aplikácii okamžitého návratu dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu sú obsiahnuté v čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru, pričom uplatnenie čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru je možné aplikovať v dvoch prípadoch: 1. Ak by dieťa bolo návratom do krajiny obvyklého pobytu vystavené nebezpečenstvu, alebo 2. ak osoba požadujúca návrat, by svojim správaním mohla vystaviť dieťa nebezpečenstvu ujmy. Uvedené je potrebné vykladať v spojení s Nariadením Rady ES č. 2201/2003 (Nariadenie Brusel IIa), ktoré uplatňuje prísnejšie podmienky na nenariadenie návratu dieťaťa podľa čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru a v to vo svojom čl. 11 ods. 4 len na tie prípady, kedy dieťaťu nemožno poskytnúť v mieste jeho obvyklého pobytu primeranú ochranu. Existencia nebezpečenstva musí byť objektívna a ujma musí byť vážna. Nebezpečenstvo a ujma musia byť vyhodnocované na základe vážnych a dôvodných skutočností. Táto výnimka sa nemôže použiť ako dôvod zamietnutia návratu dieťaťa len preto, že jeho odlúčenie od rodiča-únoscú by bolo bolestivé, alebo len preto, že návrat by mohol byť pre samotné dieťa nepohodlný. V súlade s Uznesením NS SR z 27. apríla, 2015, sp. zn. 3 Cdo 176/2015 výnimka, ktorá spočíva v hrozbe vážnej ujmy v zmysle uvedeného článku Haagskeho dohovoru, neposkytuje súdu štátu, do ktorého bolo dieťa unesené, možnosť zvažovať, kde bude dieťa spokojnejšie alebo šťastnejšie; rozhodnutie o tom je vyhradené konaniu vo veci starostlivosti o dieťa pred súdom štátu, kde malo dieťa pobyť pred únosom. Podľa čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru je možné aj v prípade splnenia podmienky čl. 12 Haagskeho dohovoru (dieťa bolo neoprávnené premiestnené alebo zadržané) návrat dieťaťa nenariadiť v prípade existencie vážneho nebezpečenstva, že „návrat by dieťa vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo ho inak priviedol do neznesiteľnej situácie“. Už zo samotnej povahy tohto ustanovenia, ktoré je koncipované ako výnimka z pravidla (nariadenie návratu dieťaťa), vyplýva, že musí byť vykladané reštriktívne. Tento záver potvrdzuje okrem iného aj výkladová správa k Haagskemu dohovoru, či prax zahraničných súdov a napokon aj samotný ESLP. Pokiaľ ide o výklad pojmu „vážne nebezpečenstvo“ vystavenia duševnej, či fyzickej ujme (v originálnom znení „grave risk of harm“), Ústavný súd SR už v uznesení sp. zn. II. ÚS 282/2017 z 26. apríla 2017 uviedol, že musí ísť o reálne hroziace, a teda nie všeobecné či potenciálne nebezpečenstvo. Neznesiteľnou situáciou v zmysle tohto ustanovenia je situácia, ktorá má reálny potenciál ohroziť mravný vývoj dieťaťa, alebo ktorá vystavuje dieťa reálnemu a závažnému (neúnosnému) strádaniu po stránke nedostatku pre život nevyhnutných základných predpokladov - strava, ošatenie, bývanie a pod. Ústavný súd dodáva, že aj „fyzická či psychická ujma“ v zmysle tohto ustanovenia musí mať intenzitu „neznesiteľnej situácie“. Uvedené konštatoval Ústavný súd vo svojom Náleze Ústavného súdu; II. ÚS 223/2017-37. Dôkazné bremeno na preukázanie existencie vážneho nebezpečenstva v prípade návratu nesie osoba únoscú. Výnimky na nariadenie návratu musia byť uplatňované striktné. „Súd osobitne zdôrazňuje, že ujma, na ktorú poukazuje článok 13 písm. b) Haagskeho dohovoru, nemôže vzniknúť len z odlúčenia dieťaťa od rodiča, ktorý dieťa uniesol alebo ho neoprávnené zadržáva. Odlúčenie, nech je pre dieťa akokoľvek zložitá, automaticky nespĺňa test existencie vážneho nebezpečenstva.“ (ESLP - G.N. v. Poland, no. 2171/14, 19. Júl, 2016). Rovnako tak nie je možné použiť túto výnimku ako dôvod zamietnutia návratu dieťaťa len preto, že jeho odlúčenie od rodiča-únoscú by bolo bolestivé, alebo len preto, že návrat by mohol byť pre samotné dieťa nepohodlný. „Výnimky v zmysle čl. 13 ods. 1 písm. b) sa týkajú len situácií, ktoré idú nad rámec toho, čo možno od dieťaťa rozumne očakávať, aby znieslo“. (X. Proti Lotyšsku, ESLP, bod 116). Existencia nebezpečenstva musí byť objektívna a ujma musí byť vážna. Nebezpečenstvo a ujma musia byť vyhodnocované na základe vážnych a dôvodných skutočností. V Náleze Ústavného súdu SR č.k. II.ÚS 223/2017-37 je

jednoznačne vyjadrený názor ohľadne skúmania rodinných pomerov v návratových konaniach. V zmysle tohto nálezu sa uvedená požiadavka na detailný prieskum celej rodinnej situácie javila byť v rozpore s reštriktívnym charakterom c.1. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru (a účelom Haagskeho dohovoru, ktorým je urýchlenný návrat dieťaťa), predmetný názor bol zmiernený v rozsudku Veľkej komory vo veci X proti Lotyšsku č. 27853/09 z 26. novembra 2013. V uvedenom rozhodnutí ESLP spresnil, že rozsah skúmania najlepšieho záujmu dieťaťa v konaní o návrate nemá byť totožný (s použitím rovnakých kritérií) s rozsahom skúmania v prípade konania o starostlivosť o dieťa. Európsky súd pre ľudské práva teda upustil od skôr vyslovenej požiadavky detailného prieskumu celej rodinnej situácie v rámci konania o návrate dieťaťa. Konštatoval, že pojem najlepší záujem dieťaťa musí byť pre účely návratového konania interpretovaný v rámci výnimiek obsiahnutých v c.1. 12, 13 a 20 Haagskeho dohovoru (bod 101), ktoré musia byť vykladané reštriktívne (bod 107). Súdny sú však povinné reálne a explicitne sa zaoberať skutočnosťami svedčiacimi o potrebe aplikovať výnimku z nariadenia návratu a tieto skutočnosti musia byť hodnotené v rámci c.1. 8 Dohovoru a rozhodnutia súdov musia byť riadne odôvodnené. Súdom rozhodujúcim o návrate dieťaťa neprináleží skúmať, v ktorej krajine by bolo alebo mohlo byť dieťa spokojnejšie alebo šťastnejšie, či v krajine únoscu alebo v krajine obvyklého pobytu. Iba súdom v mieste obvyklého miesta pobytu dieťaťa prináleží právo skúmať rodinnú situáciu, čo je aj v súlade s európskou judikatúrou a výkladom. Hĺbkovou analýzou rodinných pomerov sa zbytočne predlžuje konanie, ktorého dĺžka je striktno určená nielen Haagskym dohovorom, ale i Civilným mimosporovým poriadkom, a dieťa si postupne zvyká na nové prostredie namiesto toho, aby žilo v mieste obvyklého pobytu aj so svojom druhým rodičom. Najlepším záujmom dieťaťa je teda zabezpečenie jeho rýchleho návratu. Dôvody, ktoré uvádzala matka v rámci svojho odvolania, ako dôvody pre nenariadenie návratu, nie sú dostatočnými dôvodmi pre uplatnenie predmetnej výnimky pre nenariadenie návratu. A ako aj správne poukázal súd prvej inštancie, vo veci koná príslušný poľský súd, a sú tu dané aj záruky toho, že Poľsko ako členská krajina európskej únie, viazaná nariadeniami, vie zabezpečiť či už prostredníctvom súdnych rozhodnutí, alebo opatrení orgánu sociálnoprávnej ochrany detí ochranu deťom pre prípad, že by to bolo nevyhnutné.

44. Odvolací súd zdôrazňuje, že v danom prípade je povinnosťou odvolacieho súdu rozhodnúť čo v najkratšom čase (bezodkladne) na základe skutočností zistených súdom prvej inštancie, a nie vykonávať siahodhlé dokazovanie vo veci, pričom zbytočne dôjde k predĺženiu času, čo je v danom prípade (v prípade návratového konania) neprípustné. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne a právne správne potvrdil (§ 387 ods. 1, 2 CSP).

45. Na záver odvolací súd udáva, že z hľadiska zákonnej požiadavky na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, na zachovanie práva účastníka na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, na každý argument účastníka nie je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania, čo sa nepochybne v prejednávanej veci stalo (porovnaj napr. m.m. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25.9.2012 vo veci Vojtěchová proti Slovenskej republike /sťažnosť č. 59102/08/, nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 14.9.2011, č.k. I. ÚS 361/2010-34, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 17.6.2009, sp.zn. 5 M Cdo 8/2008).

46. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ustanovením § 52 C.m.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

47. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011, § 393 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon
(§ 419 C.s.p.).

prípúšťa

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 C.s.p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).